
Jubileji

Dr. Dušan Biber – šestdesetletnik

Le kdo bi vedel, kakšno življenjsko pot so Dušanu Bibru 25. maja 1926 določile rojenice. Za gotovo mu niso kakšnega duhovniškega stanu, saj se je rodil v sokolski družini in je tudi v otroških letih telovadil pri Mladem Sokolu v Ljubljani. Trgal je hlače po šolskih klopeh osnovne šole Ledina v Ljubljani in nato tudi tam obiskoval klasično gimnazijo. Ta je bila zanj res prava šola, saj mu kot mladeniču z izredno dobrim spominom klasični in tuji jeziki ter družboslovni in humanistični predmeti nikakor niso delali težav. Toda v razmeroma mirno (razmeroma pravim zato, ker je imel opravka s policijskimi oblastmi zaradi širjenja naprednega lista Srednješolec) šolanje je posegla fašistična okupacija in Biber se je že poleti 1941 vključil v narodnoosvobodilno gibanje, in to na šoli v Mladinsko Osvobodilno fronto ter na terenu v Narodno zaščito, maja 1942 pa so ga sprejeli v Zvezo komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ). V okupatorjevih množičnih racijah konec junija 1942 so zajeli tudi njega in zanj je karabinjerski tenente (poročnik) vzkliknil: »Bologna!« kar je pomenilo transport v Gonars in nato še v Monigo. V teh italijanskih koncentracijskih taboriščih je nadaljeval svoje protiokupatorsko delo, ki se je izražalo v prenašanju novic, zoprvanju taboriščnim oblastem, krepitvi narodne in odporiške zavesti internirancev itd.

Komaj je po vrnitvi v Ljubljano poleti 1943 z izpiti za sedmi razred na klasični gimnaziji nadoknadil leto dni prekinjenega šolanja (osmi razred je opravil po osvoboditvi), si je že takoj po kapitulaciji Italije zadel na rame nahrbtnik in se z vlakom odpeljal v Ponikve pri Trebnjem k partizanom. S Šlandrovo, Dvanajsto, Cankarjevo, Petnajsto, Drugo VDV in Levstikovo brigado je prehodil križem vso Dolenjsko in Notranjsko, velik del Primorske in tudi del zahodne Hrvaške. V teh enotah je streljal bolj malo, več se je bojeval z ostrim peresom in kulturnim delom, čeprav je moral za dva dni celo v partizanski zapor, ker kot človek brez posluha ni hotel prevzeti naloge, da bi partizane učil petja. V osvobojenem Novem mestu je 11. septembra 1943 naletel na zaboje z arhivskim gradivom divizije »Isonzo« in nato opozoril štab svoje brigade. V partizanskih arhivskih fondih boš našel precej objavljenih pa tudi neobjavljenih člankov in reportaž mladega partizanskega novinarja in reporterja. Našel pa boš tudi nekaj dopisov raznih štabov, s katerimi so ga ti iskali, kakor da bi se venomer kje izgubljal na terenu. Radovednost ga je namreč gnala vsepovsod, kamor je le mogel priti; nekoč so se nadrejeni zelo hudovali, ker je nameraval poleteti z zavezniškimi letalci na bombardiranje Avstrije ali

južne Nemčije. Proti koncu vojne je delal pri štabu baze glavnega štaba JA za Slovenijo v Biogradu na moru, konec vojne pa je, star komaj 18 let, pričal kot pomočnik šefa vojno-civilne propagande pri delegaciji SNOS in glavnega štaba JA za Slovenijo v osvobojenem Murskem Središču. Po vojni so mu priznali čin kapetana.

Novinarsko delovanje v narodnoosvobodilnem boju je Bibra usposobilo za novinarja v svobodi. Pisal in urednikoval je pri Ljudski pravici in Kmečkem glasu; pri Ljudski pravici je bil tudi zunanjepolitični urednik in komentator in verjetno je tam začetek njegovega resnejšega zanimanja za poznejšo zgodovinsko znanstveno raziskovanje mednarodnih odnosov stare in nove Jugoslavije. Vendar je moral prej prehoditi še razmeroma dolgo trnovo pot skozi t. i. socialistične zapore (precej časa celó s psevdonomom Tone Škerjanc), tudi prisilno bivanje v bolnišnici za duševne bolezni in kazensko delovno taborišče v Litostroju, in to pod obtožbo zavzemanja za gnili liberalizem ter brez kakršnekoli sodne obravnave. Je pa med tistimi, ki zaradi prestanih krivic niso nehali biti komunisti in aktivni družbenopolitični delavci.

Popolnoma novo obdobje Bibrovega življenja se je začelo po invalidski upokojitvi, ko se je po nasvetu svojega prijatelja prof. dr. Janeza Kanonija vpisal na študij zgodovine v Ljubljani in ga tudi 1957. leta končal s prav dobrim uspehom. Uspel je na natečaju Inštituta za družbene vede v Beogradu za znanstvene asistente in se 1958. leta v ne ravno ugodnih življenjskih razmerah, vendar ob dobrem organizatorstvu univ. profesorja dr. Dragoslava Jankovića začel ukvarjati z jugoslovansko zgodovino med dvema svetovnima vojnama (že v svoji diplomski nalogi se je lotil takšne teme — balkanskih vojn v luči slovenske publicistike). Med prvimi večjimi raziskavami, ki jih je opravljal tudi s pomočjo štipendije UNESCO, je bila tema Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933—1941, ki jo je 1964. leta obranil kot doktorsko disertacijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani in je 1966. leta izšla kot knjiga; zanjo je leto kasneje prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča. Zatem je večino svojega raziskovalnega dela, tudi v Inštitutu za sodobno zgodovino v Beogradu, kamor se je preselil 1969. leta, posvetil nemško-jugoslovanskim diplomatskim odnosom, o čemer pričajo nekatere razprave pa tudi zbrano gradivo v omenjenem inštitutu, vendar celovite in izčrpne monografije ni mogel napisati. Še preden so mu namreč z zbranih mikrofilmov začeli izdelovati kopije, ga je — morda po zaslugi ali krivdi(?) Fordove štipendije v Združenih državah Amerike 1967—1968 (takrat je poleg proučevanja nemških dokumentov o Kraljevini Jugoslaviji zbral mnogo nam neznanega mikrofilmanega nemškega in italijanskega arhivskega gradiva o Jugoslaviji v drugi svetovni vojni) in dostopnosti britanskega arhivskega gradiva iz druge svetovne vojne — pritegnila nova velika tema o britansko-jugoslovanskih odnosih v drugi svetovni vojni in je popolnoma opustil prejšnje raziskovalno področje. Od jugoslovanskih zgodovinarjev je najbrž dr. Biber največ časa prebil v britanskem javnem arhivu (Public Record Office) v Londonu, pregledujoč, prepisujoč, izpisujoč in kopirajoč (čestokrat tudi za svoj denar) sila pomembno gradivo britanskih političnih in vojaških uradov o Jugoslaviji med drugo svetovno vojno. Njegovo zbiranje tega gradiva je zelo sistematično, o čemer pričajo tudi njegovi pregledi dostopnega in pregledanega gradiva iz omenjenega arhiva. Viden rezultat tega njegovega dela je zlasti na dveh področjih, in to v objavi celih sklopov britanskih dokumentov

ter v nekaterih razpravah. Poleg treh velikih serij dokumentov, ki jih je v nadaljevanjih objavljaj v zagrebškem Vjesniku u srijedu v letih 1972 in 1973 (Otvorena tajna arhiva britanske diplomacije, Kako je tajna diplomatija krojila sudbinu nove Jugoslavije, Nova Jugoslavija u sudbonosnim poratnim trenucima), in poročil nekaterih britanskih ter ameriških častnikov iz zavezniških vojaških misij iz Slovenije, ki jih je objavil v slovenskih časopisih, je 1981. leta v slovenskem in srbohrvatskem prevodu objavil zbornik mnogih pomembnih britanskih dokumentov iz let 1943—1945 o odnosih med narodno-osvobodilnim gibanjem Jugoslavije in Veliko Britanijo na najvišji ravni z naslovom Tito Churchill strogo tajno, za katerega je prejel nagrado vstaje slovenskega naroda. V svojih razpravah, ki so bile večinoma referati z znanstvenih posvetovanj, je obravnaval vprašanje britanskega sodelovanja v državnem udaru v Jugoslaviji marca 1941, britansko-jugoslovanska nesoglasja glede mejnih vprašanj na Primorskem in v Istri ter na Koroškem, odnos britanskih politikov do jugoslovanske revolucije in Tita, mednarodni položaj Jugoslavije ob koncu druge svetovne vojne v Evropi itd. Morda smemo vendarle upati (sam namreč to zanika), da bo nekoliko popustil v svojem »perfekcionizmu« in se bo slej ko prej odločil za celovitejši prikaz britansko-jugoslovanskih odnosov med drugo svetovno vojno. Za tiste njegove zgodovinske razprave, ki jih je posvetil notranjepolitičnim vprašanjem in dogodkom, med katerimi je največja o padcu Stojadinovićeve vlade, je značilno, da jih zna izvrstno uokviriti v mednarodne razmere. Nikakor pa mu ne »ležita« krajevna in regionalna zgodovina. Bibliografija njegovih objavljenih zgodovinskega dela ima več kot sto enot in med njimi je zelo malo takšnih, ki bi se ponavljale (ponatisi itd.).

Ob svojem temeljnem raziskovalnem delu (njegova temeljna raziskovalna naloga v našem inštitutu je mednarodni položaj Jugoslavije v drugi svetovni vojni) dr. Biber kot eden najboljših jugoslovanskih poznavalcev arhivskega gradiva v inozemskih arhivih (glej njegove članke o ameriških, britanskih in nemških arhivih v Enciklopediji Jugoslavije) in tudi literature nastopa na mnogih domačih in inozemskih znanstvenih posvetovanjih. Zlasti na mednarodnih znanstvenih posvetovanjih se izkazuje tudi z dobrim znanjem tujih jezikov in z velikim smislom ter voljo za razpravljanje. V inozemstvu je med najbolj poznanimi jugoslovanskimi zgodovinarji najnovejše dobe. Vztrajanje na načelnih stališčih, prodorna misel, znanstvena kritičnost in tudi oster jezik pa ga včasih pripeljejo tudi v spore z zgodovinarji, publicisti in novinarji.

Že od mladih nog sem je dr. Biber tudi aktiven družbenopolitični delavec, in to v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih in znanstvenih organih delovne organizacije, samoupravnih interesnih skupnostih, strokovnih in drugih komisijah, uredništvih itd. Od konca 1974. leta dela kot znanstveni svetnik na Inštitutu za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani in od 1984. leta je tudi predsednik jugoslovanskega komiteja za zgodovino druge svetovne vojne ter od 1985 tudi eden šestih podpredsednikov mednarodnega komiteja za zgodovino druge svetovne vojne.

Ob šestdesetletnici mu kolegi, sodelavci in prijatelji želimo še mnogo zdravih let in delovnih uspehov. Radi bi, da bi uresničil vse svoje načrte in tudi vse naše dobre želje.

Tone Ferenc

BIBLIOGRAFIJA OBJAVLJENIH DEL dr. DUŠANA BIBRA

Sestavila Nataša Kandus

1952

1. Apologija fašizma. (Attilio Tomaro: Due anni di storia 1943—1945). Naši razgledi, I, 27. 12. 1952, št. 22, str. 7—8.

1954

2. Franček Saje: Belogardizem. Slovenski knjižni zavod, Ljubljana 1951, 818 str. Zgodovinski časopis, VIII, 1954, str. 320—323.

1959

3. Jugoslovanska ideja in slovensko narodno vprašanje v slovenski publicistiki med balkanskimi vojnama v letih 1912—1913. Istorija XX veka. Zbornik radova, Tom I. Institut društvenih nauka — Odeljenje za istorijske nauke, Beograd 1959, str. 236—285.

1963

4. Die jugoslawisch-deutschen Beziehungen von 1933. bis 1941. Internationales Jahrbuch für Geschichtsunterricht, 1963—1964, št. 9, str. 30—40.
5. Kočevski Nemci med obema vojnama. Zgodovinski časopis, XVII, 1963, str. 23—42.
6. Nikola B. Milovanović: Od marsejskog atentata do trojnog pakta. Epoha, Zagreb 1963, 307 str. Istorijski glasnik, 1963, št. 3, str. 95—101.
7. Pregled izvora za pitanje jugoslovensko-nemačkih odnosa 1933—1941. Jugoslovanski istorijski časopis, 1963, št. 1, str. 59—72.
8. Spoljna politika Jugoslavije u knjizi dr. Ferda Čulinovića: Jugoslavija između dva rata, I, II. Izdavački zavod Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb 1961. Istorijski glasnik, 1963, št. 2, str. 96—98.
9. Živko Avramovski: Italijanska ekonomska penetracija u Albaniju 1925. do 1939. godine. Istorija XX veka. Zbornik radova, Tom V. Institut društvenih nauka — Odeljenje za istorijske nauke, Beograd 1963, str. 137—224.

1964

10. Ljubo Boban: Oko Mačekovih pregovora sa grofom Čanom. Istorija XX veka. Zbornik radova, Tom VI. Institut društvenih nauka — Odeljenje za istorijske nauke, Beograd 1964, str. 302—357.
11. Ustaše i Treći Reich. Jugoslovanski istorijski časopis, 1964, št. 2, str. 37—56.

1965

12. Njemačko-jugoslovanski odnosi. 3. Politički odnosi 1918—41. Enciklopedija Jugoslavije, VI. Jugoslovanski leksikografski zavod, Zagreb 1965, str. 340—342.
13. Živko Avramovski: Pitanje sovjetsko-rumunskog pakta i pad Titulesca i posledice za rumunsku spoljno-političku orijentaciju. Istorija XX veka. Zbornik radova, Tom VII. Institut društvenih nauka — Odeljenje za istorijske nauke, Beograd 1965, str. 5—92.

1966

14. Branko Petranović: O dokumentaciji za istoriju socijalističke Jugoslavije. Istorija radničkog pokreta. Zbornik radova, III. Institut za izučavanje radničkog pokreta, Beograd 1966, str. 355—378.
15. Nacizem in Nemci v Jugoslaviji. Cankarjeva založba, Ljubljana 1966, 480 str.

-
16. Neugodni propusti. Povodom knjige Jugoslovenska historiografija 1955—1965. Borba, XLIV, 17. 4. 1966, št. 105.
 17. O padu Stojadinovićeve vlade. Istorija XX veka. Zbornik radova, Tom VIII. Institut društvenih nauka — Odeljenje za istorijske nauke, Beograd 1966, str. 5—71.
 18. Peta kolona. Mala politička enciklopedija. Savremena administracija, Beograd 1966, str. 836—837.
 19. Vajmarska republika. Mala politička enciklopedija. Savremena administracija, Beograd 1966, str. 1286.
-

1967

20. Zunanjepolitična konstelacija v času ustanovnega kongresa KPS. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, VII, 1967, št. 1—2, str. 355—364.
-

1969

21. Johann Wüsch: Jugoslawien und das Dritte Reich. Seewald Verlag, Stuttgart 1969. Jugoslovenski istorijski časopis, 1969, št. 3, str. 104—108.
-

1970

22. Aprilski rat 1941. Jugoslovenski istorijski časopis, 1970, št. 1, str. 166—173.
 23. Druga svetovna vojna in mir med narodi. Naši razgledi, XIX, 27. 11. 1970, št. 29, str. 660—661.
 24. Predgovor. Milan Stojadinović: Ni rat ni pakt. Jugoslavija izmedju dva rata. Otokar Keršovani, Rijeka 1970, str. VII—XXXV. (Svjedočanstva; 3).
-

1971

25. Jugoslavija na raskršću 1939. godine. Politika, LXVIII, 30. 8.—10. 10. 1971.
 26. Kad amateri vode »istorijske« rasprave. Komunist, XXIX, 14. 10. 1971, št. 41, str. 8
 27. Memoari, publicistika in zgodovinske vede. Teorija in praksa, VIII, 1971, št. 4, str. 605—614.
 28. Memorija ili istorija. NIN, XXII, 9. 5. 1971, str. 15—16.
 29. Niemiecka V. Kolumna w Jugoslawii. Irredenta niemiecka w Europe Srodkowej i poudniowo-wschodniej przed II wojna swiatowa. Slaski Institut naukowy w Katowicach, Krakow 1971, str. 191—211.
 30. Pogovor z gluhimi. Teorija in praksa, VIII, 1971, št. 11, str. 1570—1576.
 31. Protiv politikantskog pristupa povijesti. Vjesnik u srijedu, XX, 10. 11. 1971, št. 1019, str. 26—28.
 32. Skrivnostna pota tajnih dokumentov. Delo, XIII, 4. 12. 1971, št. 327; Sobotna priloga, str. 21.
-

1972

33. Kako je tajna diplomacija krojila sudbinu nove Jugoslavije. Vjesnik u srijedu, XXI—XXII, 1972—1973, št. 1073—1089.
34. Otvorena tajna arhiva britanske diplomacije. Vjesnik u srijedu, XXI, 1972, št. 1047, str. 1049—1068.
35. Pierwsze reakcje Sir Neville'a Hendersona na polityka krola Aleksandra w stonunku do niemiec hitlerowskich. Studia Historica Slavo Germanica. Poznań, 1972, str. 145—147.
36. Predgovor. Vladimir Vauhnik: Nevidna fronta. Časopisno grafično podjetje Delo, Ljubljana 1972, str. 5—10.
37. Spremna beseda. Werner Maser: Adolf Hitler. Državna založba Slovenije, Ljubljana 1972, str. 542—550. (Biografije).

1973

38. Bez slike drugih o nama nepotpuna je naša slika o sebi. Četvrti jul, 17. 7. 1973, št. 578, str. 22.
39. Nova Jugoslavija u sudbonosnim poratnim trenucima. Vjesnik u srijedu, XXII, 1973, št. 1110—1124.

1975

40. Britanski dokumenti o planiranju savezničkog iskrcavanja na istočnu obalu Jadrana. Zbornik Instituta za historiju radničkog pokreta Dalmacije, Split, 1975, št. 3, str. 233—249.
41. »Ljubljanska vrata« in »fifty-fifty«. Nekaj zanimivih dopolnitev iz nedavno dosegljivih dokumentov. Naši razgledi, XXIV, 5. 9. 1975, št. 9, str. 259—260.
42. Na vetrometini, za slobodu i nezavisnost. Narodna armija, XXX, 9. 5. 1975, št. 186, str. 18.

1976

43. Britanske ocjene Stojadinovića i njegove politike. Fašizam i neofašizam. Zbornik izlaganja na medjunarodnom znanstvenom simpoziju. Fakultet političkih nauka sveučilišta u Zagrebu, CDD Saveza socijalističke omladine Hrvatske, Zagreb, 1976, str. 265—277.
44. »Eden najbolj nesebičnih pohodov v zgodovini«. Iz Wilkinsonovega »Memoranduma o vstaji v Sloveniji«. Delo, XVIII, 24. 4. 1976, št. 97, str. 29.
45. Jozo Tomasevich: War and Revolution in Yugoslavia, 1941—1945: The Chetniks. Stanford University Press, Stanford 1975, 508 str. Časopis za suvremenu povijest, VIII, 1976, št. 2—3, str. 93—102.
46. Knez Pavle u britanskom zatočjeništvu. Časopis za suvremenu povijest, VIII, 1976, št. 2—3, str. 19—46.
47. Sir William, britanski častnik s Sutjeske. Ob izidu slovenskega prevoda F. W. Deakina »Gora trdnjava«. Delo, XVIII, 25. 9. 1976, št. 225, str. 23.
48. Spomenica, ki jo je ljubljanski škof 12. septembra 1942 poslal generalu Robot-tiju, poveljujočemu generalu XI. armadnega korpusa s pripombami k temu. Delo, XVIII, 24. 4. 1976, št. 97, str. 21.
49. Svet ni več mogel zapirati oči. Odmev sklepov drugega zasedanja AVNOJ. Delo, XVIII, 27. 9. 1976, št. 278, str. 24.

1977

50. Britanci o Titu in revoluciji. Zgodovinski časopis, XXXI, 1977, št. 4, str. 449—464.
51. Mednarodni položaj Jugoslavije v zadnjem letu druge svetovne vojne. Osvoboditev Slovenije. (Referati z znanstvenega posvetovanja v Ljubljani 22. in 23. decembra 1975). Borec, Ljubljana 1977, str. 237—257.
52. Zvoki harmonike in regljanje strojnic. Oficir ameriške obveščevalne službe OSS o partizanstvu v Sloveniji. Delo, XIX, 23. 7. 1977, št. 168, str. 20.

1978

53. Britansko-jugoslovanske nesuglasice oko Koroške. Narodnooslobodilački rat: Socijalistička revolucija u Jugoslaviji u završnoj etapi drugog svetskog rata. Zajednica institucija za izučavanje novije istorije naroda i narodnosti Jugoslavije, Beograd 1978, str. 347—362.
54. Britansko-jugoslovanski nespোরазumi okrog Koroške 1944—1945. Zgodovinski časopis, XXXII, 1978, št. 4, str. 475—489.
55. Churchill in Eden znenada na sestanek s Stalinom. Delo, XX, 21. 10. 1978, št. 215, str. 35.
56. Delegatska baza (ne)načrtno postavljena v časovno stisko. Delo, XX, 1. 12. 1978, št. 277, str. 6.

57. Uvod. Elisabeth Barker: Britanska politika prema jugoistočnoj Evropi u drugom svjetskom ratu. *Globus*, Zagreb 1978, str. 7—14.
58. Viri za sodobno zgodovino Slovencev izven SR Slovenije. *Arhivi*, I, 1978, št. 1, str. 35—36.
59. Zapisek o piscu in delu. Frederick William Deakin: Mussolinijevih šeststo dni. Državna založba Slovenije, Ljubljana 1978, str. 327—335.
60. Narodnoosvobodilni boj v Jugoslaviji za svobodo in ljudsko oblast. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, XVIII—XIX, 1978—1979, št. 1—2, str. 53—62.
61. Odmevi na: Razdrobljenost, neracionalnost in zaprtost. *Delo*, XXI, 24. 2. 1979, št. 46; Sobotna priloga, poštni predal 29, str. 22.

1979

62. Britanci o našoj revoluciji i njenom vodi. Tito i revolucija. *Eksport-pres*, Beograd 1979, str. 384—393.
63. Jugoslovska in britanska politika o koroškem vprašanju 1941—1945. *Zgodovinski časopis*, XXXIII, 1979, št. 1, str. 127—143.
64. Okrogli mizi jugoslovskih in britanskih zgodovinarjev v Londonu 1976. in v Kuparih 1978. leta. *Zgodovinski časopis*, XXXIII, 1979, št. 1, str. 161—185.

1980

65. Američki arhivi. Enciklopedija Jugoslavije, I. Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1980, str. 277—278.
66. Britanci o Stojadinoviću i Minhenu. Minhenskiot dogovor i jugoslovske i čehoslovačkite narodi. Institut za nacionalna istorija, Skopje 1980, str. 341—364.
67. Britanska in ameriška politika o italijansko-jugoslovsanski meji v drugi svetovni vojni. *Zgodovinski časopis*, XXXIV, 1980, št. 4, str. 431—441.
68. Britanski arhivi. Enciklopedija Jugoslavije, I. Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1980, str. 280—281.
69. Britanski diplomati o padu i proterivanju Stojadinovića. Z dziejów Słowiańszczyzny i Europy Środkowej w XIX i XX wieku. Ossolineum, Krakow 1980, str. 127—135.
70. Na robu pameti. *Delo*, XXII, 17. 4. 1980, št. 91; *Književni listi*, str. 14.
71. Nemački arhivi. Enciklopedija Jugoslavije, I. Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1980, str. 284—285.
72. Pakt, puč in zlom. Ob štiridesetletnici aprilske vojne in razpada kraljevine Jugoslavije. Prešernov koledar 1981. Prešernova družba, Ljubljana 1980, str. 41—49.
73. Sir Neville Henderson o politiki kralja Aleksandra do nacistične Nemčije. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, XX, 1980, št. 1—2, str. 23—29.

1981

74. Britanski udio u državnom udaru u Jugoslaviji 27. ožujka 1941. *Časopis za suvremenu povijest*, XIII, 1981, št. 1, str. 29—35; 45—48; 54—55.
75. Nemaška peta kolona v Jugoslaviji. *Komunist*, XXXIX, 1981; Teoretična priloga, april, str. 11—18.
76. Tito-Churchill: strogo tajno. Zbornik britanskih dokumenata 28. svibnja 1943 — 21. svibnja 1945. *Globus*, Zagreb 1981, 589 str.
77. Tito-Churchill: strogo tajno. Zbornik britanskih dokumentov 28. maja 1943 do 21. maja 1945. *Globus*, Zagreb 1981, 589 str.

1982

78. Britanske misije o Titu. *Borec*, XXXIV, 1982, št. 10, str. 513—529.
79. Čekamo li historičare? *Danas*, I, 26. 10. 1982, št. 36, str. 44.
80. Mnogi su izvori dostupni ali nisu korišteni. *Časopis za suvremenu povijest*, XIV, 1982, št. 2, str. 85—88.

81. Na koga su odapete strele. Razgovor o knjizi Vladimira Dedijera »Novi prilozi za biografiju Josipa Broza Tita«. Okrugli sto Borbe. Borba, Beograd 1982, str. 85—91.

1983

82. AVNOJ, zavezniki, begunska vlada in četniško gibanje. Delo, XXV, 26. 11. 1983, št. 275; Sobotna priloga, str. 30.
83. Britanci o Stojadinoviću in Münchnu. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, XXIII, 1983, št. 1—2, str. 101—119.
84. Historični amateri. Studentski list, 26. 10., 2. 12. 1983.
85. KPJ in njeni pogledi na Anglijo 1939—1943. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, XXIII, 1983, št. 1—2, str. 121—138.
86. »Pojdem na Štajersko, gledat kaj delajo«, uvod k poročilu majorja Lindsaya. Borec, XXXV, 1983, št. 2, str. 82—83.
87. Savezniške misije u Slovenačkom primorju 1943—1945. Vojnoistorijski glasnik, XXXIV, 1983, št. 3, str. 131—144.
88. Uvod k memorandumu Petra Wilkinsona. Borec, XXXV, 1983, št. 11/12, str. 722—726.
89. Walter Laquer: Guerilla, A Historical and Critical Study. Weidenfeld and Nicolson, London 1977, 462 str. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, XXIII, 1983, št. 1—2, str. 171—175.
90. Zavezniške misije v Slovenskem primorju. Borec, XXXV, 1983, št. 8/9, str. 501—511.

1984

91. Britanske misije o slovenskih etničnih mejah. Borec, XXXVI, 1984, št. 10, str. 574—583.
92. Celovita gradnja, uslov za sitorijsku objektivnost. Četvrti jul, 14. 2. 1984, št. 1131.
93. Časi se spreminjajo, mar ne? Delo, XXVI, 18. 10. 1984, št. 244; Književni listi, str. 8.
94. Historiografija izmedju politike i politikantstva. Historija i suvremenost. Globus, Zagreb 1984, str. 247—251.
95. Intencija iskorištavanja epizode. Historija i suvremenost. Globus, Zagreb 1984, str. 148.
96. Koliko je stara ljubljanska Drama? Delo, XXVI, 17. 3. 1984, št. 64; Sobotna priloga, poštni predal 29, str. 14.
97. Kvislingi iščejo rešitev. Delo, XXVI, 3. 11. 1984, št. 257; Sobotna priloga, str. 15.
98. Le missioni alleate nel Littorale Sloveno (1943—1945). Resistenza e questione nazionale. Atti del Convegno »Problemi di storia della Resistenza in Friuli«. Del Bianco Editore, Udine 1984, str. 303—319.
99. Nekaterim Dedijerjevim stališčem na rob. Nedeljski dnevnik, XXXIII, 28. 10. 1984, št. 296, str. 23.
100. Novi britanski vojaški dokumenti o Titu. Borec, XXXVI, 1984, št. 5, str. 321—335.
101. Pismo (uredništvu revije Borec). Borec, XXXVI, 1984, št. 12, str. 761—763.
102. Pogrešno tumačenje mojih zadeva. Narodna armija, XXXIX, 9. 8. 1984, št. 2352, str. 11.
103. Sovjetski savez, Velika Britanija i odluke AVNOJ-a u Jajcu. AVNOJ i suvremenost. Institut za proučavanje nacionalnih odnosa CK SKBiH, Sarajevo 1984, str. 245—247.
104. Spopad med Jugoslavijo in Kominformom. Naši razgledi, XXXIII, 22. 6. 1984, št. 12, str. 375—376.
105. Titov obisk v Londonu leta 1953. Naši razgledi, XXXIII, 14. 9. 1984, št. 17, str. 498—500.
106. Zavezniki niso naselili izdajalcem. Delo, XXVI, 10. 11. 1984, št. 263; Sobotna priloga, str. 18—19.

1985

107. Britanska in ameriška politika o italijansko-jugoslovanski meji v drugi svetovni vojni. Primorska srečanja, 1985, št. 53, str. 148—155.
108. Britanska in ameriška politika o italijansko-jugoslovanski meji v drugi svetovni vojni. La politica anglo-americana sul problema del confine italo-jugoslavo durante la seconda guerra mondiale. Trst 1945: zbornik predavanj.— Trieste 1945: atti delle conferenze. Narodna in študijska knjižnica, V Trstu, 1985, str. 7—44.
109. Jugoslovanski partizani in Britanci v 1944. letu. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, XXV, 1985, št. 1—2, str. 77—93.
110. Gledajmo istini u oči. Četvrti jul, 5. 3. 1985, št. 1186.
111. Jugoslavija 1954 v britanskih očeh. Zaupno poročilo veleposlanika v Beogradu Iva Malleta zunanjemu ministru Anthonyju Ednu. Naši razgledi, XXXIV, 9. 8. 1985, št. 15, str. 467—468; 30. 8. 1985, št. 16, str. 499—500.
112. Kaj očita Danas Blaževiću. Delo, XXVII, 19. 3. 1985, št. 57, str. 18.
113. Naučna kuliserija jednoga političkog pamfleta. U povodu knjige V. Đuretića, Saveznici i jugoslavenka ratna drama (pregledni članak). Časopis za suvremenu povijest, XVII, 1985, št. 3, str. 95—119.
114. Oborožen odpor sleherni tuji vojaški sili. Delo, XXVII, 5. 1. 1985, št. 3, str. 17.
115. Razburljivi tedni po vojni. Delo, XXVII, 12. 1. 1985, št. 9, str. 18—19.
116. Vlado Kozak. Delo, XXVII, 2. 10. 1985, št. 229, str. 2.
117. Za kulisami desanta na Drvar. Borec, XXXVII, 1985, št. 5, str. 226—245.